

Det 5. element

Erik Ansvang

VisdomsNettet
www.visdomsnettet.dk

DET 5. ELEMENT

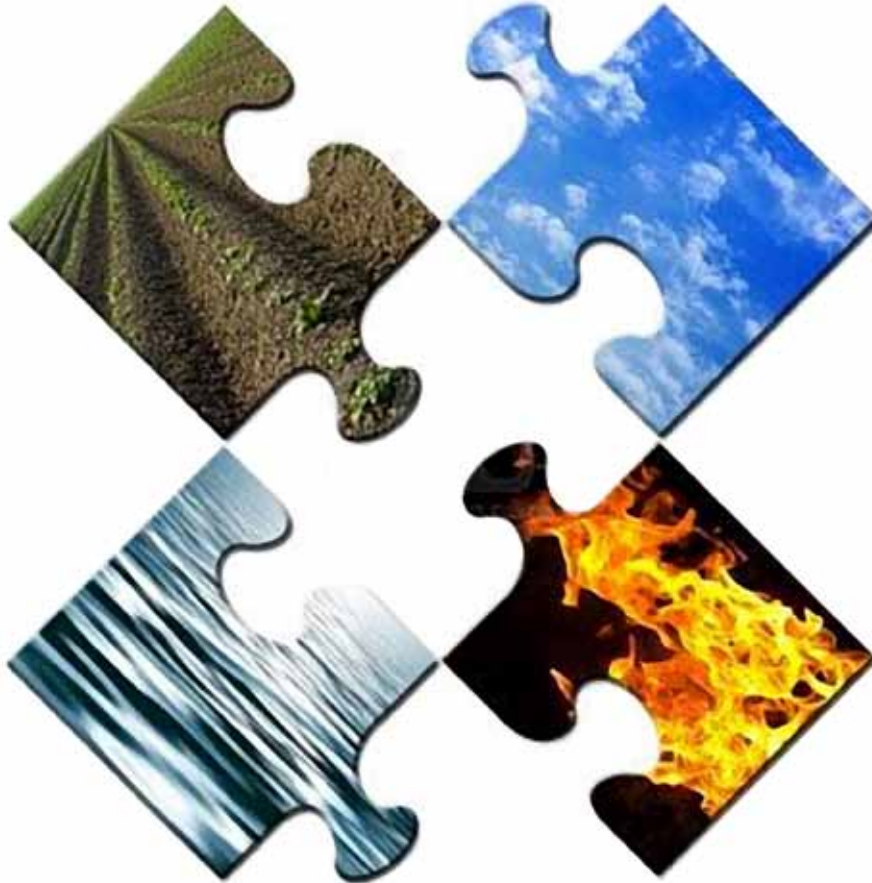
Erik Ansvang

VisionsNettet
www.visionsnettet.dk

DET 5. ELEMENT

Af Erik Ansvang

De fire elementer

Inden for filosofi, fysik og kemi arbejder man ud fra en opfattelse af, at verden består af et bestemt antal grundstoffer, der ikke kan opløses i mindre enheder. Mange mener, at elementlæren i sin klassiske form opstod hos de græske filosoffer, som ganske rigtigt mente, at alting består af kombinationer af fire grundelementer – ild, luft, vand og jord. Grækerne havde imidlertid kopieret idéen fra de gamle egyptiske vismænd.

De fire elementer kan betragtes som fire grundlæggende principper i livet. Ved hjælp af analogiloven kan de relateres til alt. Carl Gustav Jung videreudviklede tanken, og formulerede en forståelse af disse kategorier, for han skabte et system af mennesketyper, hvor elementerne korresponderer med fire grundfunktioner i psyken.

Den klassiske elementlære bygger på en spekulativ analyse snarere end på en fysisk-kemisk viden om verdens bestanddele, som i øvrigt blev kortlagt og detaljeret beskrevet af de clairvoyante forskere Annie Besant og Charles W. Leadbeater længe før naturvidenskaben nåede frem til de samme erkendelser i deres forskning. Annie Besants og Charles W. Leadbeaters forskning blev præsenteret i bogen *Occult Chemistry*.

Empedocles.

Det periodiske system

Det periodiske system over grundstofferne er naturvidenskabens variant af elementlæren, men et grundstof i den nutidige betydning af ordet kan yderligere opdeles i atomare bestanddele, og det regner forskerne for en enestående og nutidig opdagelse. Men hvis man forstod, hvad de gamle kulturer og åndsvidenskaben mener, når de taler om *et femte element*, ville man også på dette område være nødt til at erkende, at man har erkendt nøjagtig det samme, som de gamle vismænd, blot ved hjælp af teknologiske metoder.

Elementerne og temperamerterne

De fleste traditionelle kosmologier taler om fire eller fem grundlæggende elementer. De græske filosoffer som eksempelvis Empedokles (ca. 490-430 f.Kr.) og Aristoteles (384-322 f.Kr.) identificerede fire grundlæggende elementer – jord, luft, vand og ild – og deres tanker blev grundlaget for vestlig tænkning om den naturlige

(især "døde") verden. Og denne opfattelse herskede helt frem til frembruddet af nutidens kemi i det 18. århundrede. De fire elementer repræsenterede fire kvaliteter, der angiveligt havde tilknytning til årstiderne, temperamerterne, humøret, legemsvæskerne osv.

- *Ildelementet* havde forbindelse til sommeren, det koleriske og heftige temperament, den "gule galde" og leveren.
- *Luftelementet* havde relation til foråret, det sangvinske og optimistiske temperament, blodet og hjertet.
- *Vandelementet* var forbundet med vinteren, det flegmatiske og sindige temperament og lymfen.
- *Jordelementet* var tilknyttet efteråret, det melankolske og tungsindige temperament, den "sorte galde" og milten.

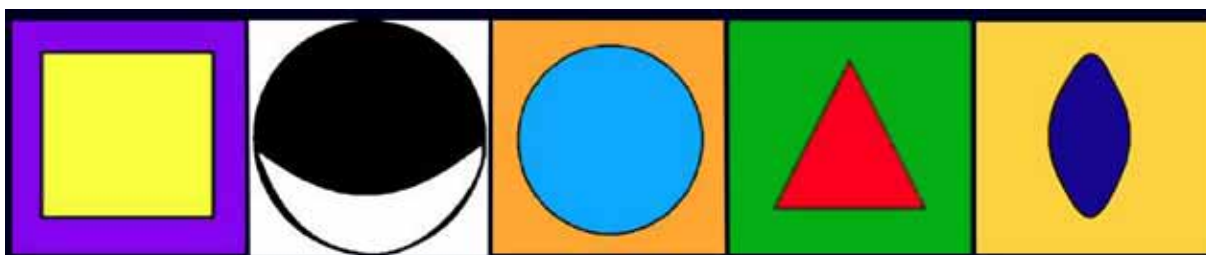
Hippokrates og Galénos

Læren om temperamerterne skyldes først og fremmest grækeren Hippokrates (460-mellem 375 og 351 f.Kr). Hippokrates lære blev senere udbygget af den græsk-romerske læge Galénos. Læren går ud på, at der findes fire temperamenter, og et af dem er dominerende i det enkelte menneskes natur. De græske tænkere gik ud fra, at årsagen til temperamerterne skyldes en bestemt blanding af de fire legemsvæsker – blod, gul galde, sort galde og lymfe. Desuden fandtes der en sammenhæng mellem makrokosmos og mikrokosmos, for hver legemsvæske svarede til et af de fire kosmiske elementer – ild, luft, vand og ild.

1) Luft, det sangvinske temperament. 2) Ild, det koleriske temperament. 3) Vand, det flegmatiske temperament. 4) Jord, det melankolske temperament.

Ilden, der er varm og tør, svarer til den gule galde – og gul galde skaber det koleriske temperament. *Luften*, der er varm og fugtig, svarer til blodet – og blodet er årsag til det sangvinske temperament. *Vand*, der er koldt og fugtigt, svarer til lymfe – og lymfen skaber det flegmatiske temperament. *Jorden*, der er kold og tør, svarer til den sorte galde – og sort galde er årsag til det melankolske temperament.

Jord

Vand

Luft

Ild

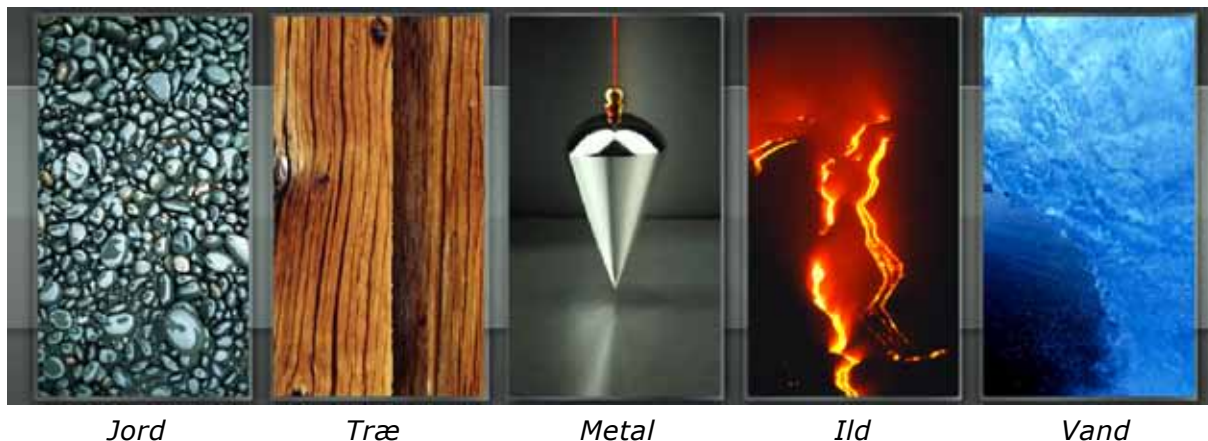
Æter

Hinduerne og tattwa

Hinduernes tænkning var baseret på Upanishaderne og tattwa-systemet. Tattwa er geometriske billeder eller symboler, der kan bruges i mandalaer. Tattwa er meget gamle symboler, og ifølge de gamle hinduer rumme de iboende kræfter, der kunne frigøres og realiseres ved at bruge tattwa-systemet. Disse meget enkle geometriske symboler blev brugt og kan stadig bruges i meditation.

Tattwa er et sanskrit ord, der betyder "energi". De fem geometriske symboler repræsenterer fem universelle energier. Hver tattwa symboliserer derfor en unik energi med specifikke egenskaber, potentialer og frekvenser. I forskellige kombinationer udgør disse fem energier summen af alt i menneskets fysiske og åndelige univers. Disse fem grundlæggende symboler kan desuden kombineres og anvendes som grundlag for skabelse af andre symboler.

Tattwa-systemet er nedskrevet i den klassiske *Samkhya* af Ishvarakrsna (3.-4. årh. e.Kr.), og her er udgangspunktet ikke fire, men *fem* grundlæggende elementer – "mahabhutas" – æter, ild, luft, vand og jord, som tilsammen er udtryk for fem subtile essenser – "tanmatras".

Kinesiske filosoffer taler også om fem stadier for forandring eller Wu Xing – jord, træ, metal, ild og vand – som fungerer i samklang. Men ingen af disse er de samme som de atomare elementer i nutidens naturvidenskab, men snarere en repræsentation af de grundlæggende symbolske korrespondancer i Universet.

Ceremoniel magi før og nu

Elementerne er grundenergier, og derfor indgik de naturligt og selvfølgelig i de gamle kulturers tempelritualer. Ceremonierne skulle skabe en energimæssig effekt på deltagerne, og i nutiden ville det blive betragtet som en form for magi. Ritualerne i tempelrummet fulgte nøjagtig de samme lovmæssigheder som energiernes kredsløb i det enkelte menneskes system. Ritualerne medførte ideelt set en kollektiv bevidsthedsforandring. De skulle både hjælpe de enkelte deltagere, og mangedoble og forene deltagernes energier og bringe dem til aktiv udfoldelse. Ritualer "genopfører" så at sige skabelsen af mikrokosmos, og kan hjælpe til udfoldelse af de iboende potentialer.

Nutidens ceremonielle magi stammer fra en række esoteriske systemer i forskellige gamle kulturer. Man påstår derfor, at de fleste er hermetiske eller af egyptisk oprindelse. I almindelighed baseres påstanden på, at hensigten med både nutidens og datidens ceremonielle magi er formidling af åndelige begreber, og at forudsætningerne i den hermetiske filosofi udelukkende tager udgangspunkt i, at materielle og immaterielle kræfter afspejles i hinanden. Begge indgangsvinkler kan imidlertid medføre misforståelser.

Associativ tænkning

Læren om associativ tænkning benyttes ofte forkert, fordi nutidens filosofiske opfattelse mangler forståelse for fundamentale universelle årsager. Uventede virkninger forklares derfor ofte ved hjælp af astrologien og planeternes positioner, eller der anbefales mystiske medikamenter i forbindelse med alternativ sygdomsbehandling. På samme måde opfattes det sande udsagn i det hermetiske aksiom – *"som foroven således også forneden"* – nogle gange som skæbnebestemte livsvilkår, og dermed afledes det søgende menneske fra den selvbevidsthed og selvansvarlighed, som de gamle vismænd gik ind for som en nødvendighed for at opnå dybere forståelse og som en forudsætning for at fungere i harmoni med skabelsen.

Kvintessens

Den græske opfattelse af den kosmiske orden var reelt baseret på eksistensen af fem oprindelige elementer i Universet: Ild, luft, vand og jord samt *kvintessensen*, der bogstaveligt blev betragtet som et element eller en femte egenskab. Alle fem er omtalt i *Corpus Hermeticum* – selvom kun de fire fysiske elementer specifikt er formuleret:

... hvis alle fire elementer kombineres i et passende forhold, vil skabelsen være sket på en måde, der opflammer den til handling, gør den let bevægelig og giver den en modstandsdygtig struktur. Jordelementet er det, der gør kroppen fast. Vandelementet er det, der gør den flydende, sådan at den kan forene sig med omgivelserne. Luftelementet er det, der er årsag til bevægelsen, og tilsammen er det dem, der vækkes til handling af ildelementet i mennesket.

Uddrag XXVI: 18

Faraovens hænder symboliserer de fire elementer

Fire fingre – fire elementer

De gamle egyptere symboliserede de fem elementer på flere forskellige måder. Eksempelvis ser man relieffer, hvor begge faraoens hænder har fire fingre *med nøjagtig samme længde*. I andre relieffer er den ene hånd normal med fingre i forskellig længde, mens den anden vises med fire fingre med samme længde (som på billedet). De fire fingre med samme længde er symbol på de fire elementer, der fungerer i indbyrdes balance. Men hånden fungerer kun i kraft af det femte element eller den femte finger – tommelfingeren. De fire fingre fungerer på denne måde som symbol på *personligheden*, og tommelfingeren repræsenterede *sjælen*. Hånden med de fem fingre var derfor et symbol på det fuldkomne menneske, mens den normale hånd repræsenterede gennemsnitsmennesket. Det er årsagen til, at guder, gudinder og gudesønner altid vises med fire fingre med samme længde på begge hænder i reliefferne.

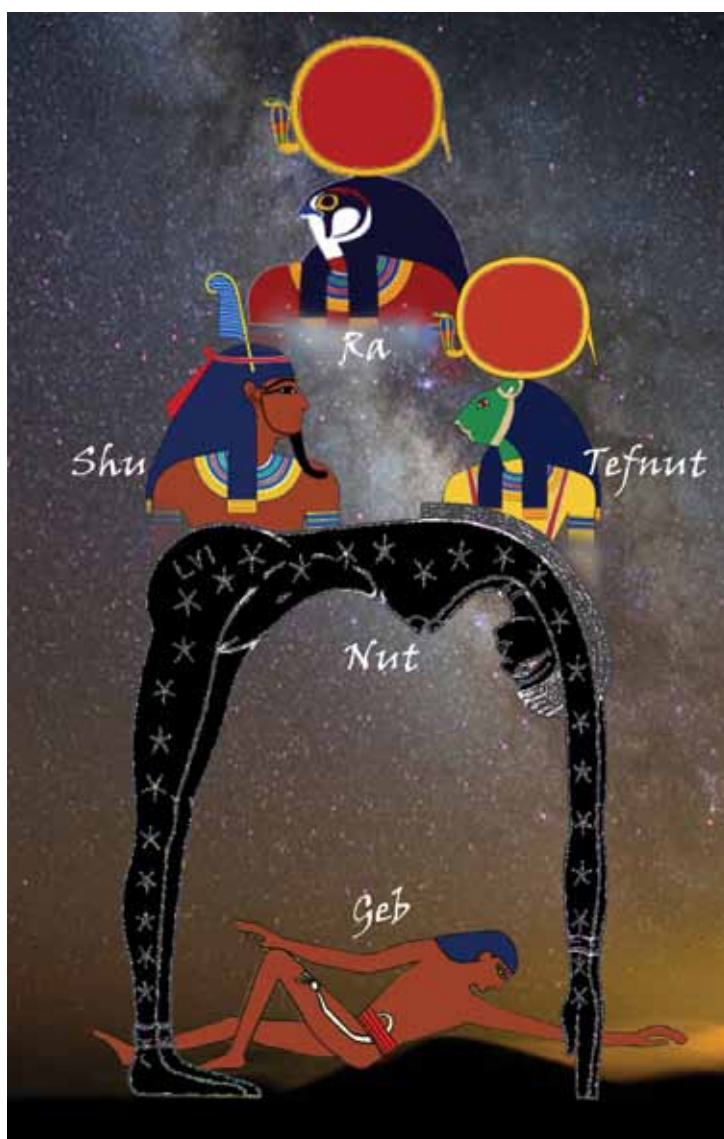
Stof eller energi?

Den hermetiske læres planetariske system – hvor der lægges vægt på de opadgående eller transformerende processer – skaber ofte forvirring, fordi der lægges vægt på elementernes *stofflige* orden, selvom de i virkeligheden symboliserer den *energi* og *kraft*, der bevæge sig ned i den fysiske verden.

Kraftens processer skaber en række forbindelser, der betragtes som *den ceremonielle skala* – et indre værktøj til at praktisere ceremoniel magi. Det er her, det hellenistiske system præsenterer Universets komponenter som ild, luft, vand og jord. Selvom denne model er en rest af den græsk-romerske tænkemåde, brugte egypterne en lignende firedeling i deres ceremonielle praksis – navnlig i tempel- og begravelsesritualer. Imidlertid blev de fire principper som regel personificeret som et gudepar (Neteru), der repræsenterede polariserede *kræfter* i fysisk balance omkring en fast fysisk form som f.eks. et tempel, en grav eller en sarkofag.

Kvintessens, æter og akasha

Det femte element – Aristoteles' kvintessens, som var kendt af middelalderens alkymister, der fulgte hans lære – kaldte grækerne for "æter", og det svarer til "akasha" i hinduernes kosmologi.

I den egyptiske metafysik symboliseres det femte princip, der er kvintessensen af de øvrige fire, normalt med en skikkelse, som de fire er udgået fra, og som derfor hersker over deres aktiviteter. F.eks. hersker Ra (den himmelske sol) over den kosmiske aktivitet, der symboliseres af Shu, Tefnut, Nut og Geb. Horus eller Heru (den jordiske sol) ophøjer og forædler kræfterne i menneskekroppens fire organer gennem de funktioner, der symboliseres af hans fire "sønner": Amset, Duamutef, Qebsennuf og Hapi.

Firkantede figurer

Anvendelsen af en firkantet grafisk figur i meditationspraksis – mandalaen – har længe været en fjernøstlig finesse, der hjælper den mediterende med at fokusere psykisk energi. Nutidens psykologi bekræfter, at firkantede figurer virker stabiliserende på psyken. Og i den ceremonielle magi, der praktiseres i nutiden, udgør de firkantede former grundstrukturen i rituelle aktiviteter. Indvielsen af det rituelle rums fire fjerdedele – påkaldelse af de fire elementære kræfter – invokationsprocessens fire stadier – manifestation – nadver – den firfoldige fordeling af energi etc. – er en del af en typisk spirituel praksis. I de esoteriske traditioner har kosmologi og symbolik ofte identiske koncepter, men brugen af den firfoldige symbolik, der stammer fra antikken, har ofte skabt meningsfulde virkninger.

Den opfattelse, at al fysisk manifestation grundlæggende er firfoldig og inkluderer manifestationens kilde, er tydelige i de gamle kulturers ceremonielle afbildninger af elementerne. De udgør reelt en samling af symboler, der er i overensstemmelse med det hermetisk-platoniske koncept om eksistensen af fem fysiske verdener.

Nutidens og datidens hellige videnskab

Nutidens esoterisme er på mange måder fjernet fra den naturlige enkelthed i den oprindelige hellige videnskab. I nutiden præsenteres man for komplekse kombinationer på indre planer i samspil med de fem elementer, som ligger langt fra de tanker og forestillinger, som de stammer fra. I nutiden er det almindeligt at finde et slør af egyptisk symbolik, der tilslører en mængde viden, som er afledt af de mange forskellige opfattelser, der blev udviklet af de tanker, som hermetisk studerende udviklede gennem tiderne. Meget af dette materiale er kun gyldig i relation til deres oprindelige ikke-egyptiske kilder. Og selvom den fulde afsløring af den egyptiske esoterisme stadig mangler, findes der en omfattende mængde af *originalt* materiale, der kan studeres – materiale, der stammer fra både templer og grave, og som rummer uvurderlige oplysninger om den hellige videnskab.

Æterlegemet – det morfogenetiske felt

På trods af udviklingen af psykoanalysen har Vestens videnskab haft en tendens til at ignorere idéen om, at bevidstheden er værd at studere. Men menneskeheden er ikke kun et vestligt fænomen, hvad Vesten ofte glemmer. Informationer om bevidstheden og dens rolle i mennesket og planetens hierarkiske liv er derfor ikke begrænset til Vestens videnskaber. Eksempelvis afslører Østens doktriner, at den synlige verden blot er en tilsynekomst eller en virkning – ikke den bagvedliggende realitet eller årsag. Det samme påstod Platon – og længe efter ham Immanuel Kant.

Rupert Sheldrake – engelsk biolog (f. 1942) – har fremsat og eksperimenteret videnskabeligt med en teori om morfogenetiske (formskabende) felter, der svarer til åndsvidenskabens æterisk legeme, som er støbeformen for det fysiske legeme. Hans forskning kan muligvis bane vejen til erkendelse af det femte element, og dermed vil idéen om, at bevidstheden inkarnerer i skiftende legemer være nærliggende. Rupert Sheldrake oplyser, at det er det morfogenetiske felt eller det *elektromagnetiske* felt, der ligger til grund for skabelsen af de fysiske former. Det er helt i overensstemmelse med den åndsvidenskabelige oplysning om, at livet manifesterer sig indefra og ud – fra årsagernes verden til virkningernes verden – fra det immaterielle til det materielle.

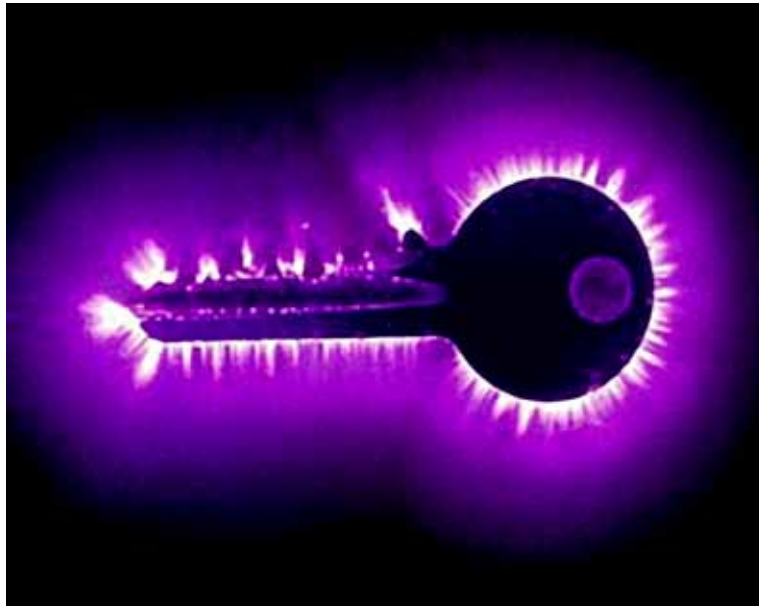

Kirlianfoto viser, at der er et æterisk felt omkring menneskekroppen.

Verden er ikke firedelt men syvdelt

Åndsvidenskaben oplyser, at den fysiske verden er syvdelt, og at det æteriske stof i det elektromagnetiske område består af atomart og æteriske partikler, som derfor er *fysiske*. Naturvidenskaben anerkender endnu ikke Rupert Sheldrakes forskning, og den anerkender heller ikke æterens eksistens. Det skyldes givetvis det generelle forbud mod at tage "psykiske" og "paranormale" fænomener alvorligt. Hvis disse fænomener virkelig forekommer, skaber de selvsagt tvivl om det anerkendte *mekanistiske* verdenssyn, som stadig er ortodoksi i den institutionelle naturvidenskab. Derfor bliver denne type forskningsresultater som regel ignoreret eller benægtet – i det mindste offentligt.

I den esoteriske lære symboliserer de fire elementer det fysiske legeme og evnen til at handle (jord), astrallegemet eller evnen til at føle (vand), mentallegemet eller evnen til at tænke (luft) og sjælslegemet eller menneskets egentlige individuelle identitet (ild). I udviklingen skal mennesket først erkende, at det *ikke* er kroppen, følelserne og tankerne, som alle er redskaber for sjælen.

"Døde" genstande er også manifesteret på grundlag af en æterisk støbform. (Kirlianfoto).

Sjælen er ufuldkommen

Rupert Sheldrakes forklarer, at de morfogenetiske felter er organiseret, som de er, fordi de blev organiseret sådan i fortiden. Eftersom menneskets følelsesliv og tankeliv endnu er uorganiseret, må man formode, at det morfogenetiske felt, der ligger bag skabelsen af disse indre legemer, endnu ikke er fuldt organiseret. Det morfogenetiske felt – årsagen til manifestationen af det tænkende, følende og handlende menneske er menneskets sjæl. Sjælen er ikke fuldkommen fra starten, for havde den været det, ville der ikke være behov for yderligere udvikling, for så ville sjælen være fuldt ud kontrolleret fra et endnu dybere niveau, som åndsvidenskaben betegner som det åndelige eller guddommelige plan.

Cellernes "frie valg"

Alt tyder på, at genetisk information og miljøbetingelser ikke er nok til at styre udviklingen. I begyndelsen af sidste århundrede opdagede naturvidenskaben, at cellerne i fosteret i begyndelsen holdes løst sammen, og inden for en be-

stemt periode kan cellerne flyttes fra et sted til et andet uden at organismens overordnede udvikling ændrer sig. Man opdagede, at enhver celle kunne påtage sig en hvilken som helst nødvendig rolle i organismen.

Enhver celle kan fungere som øje-, nerve- eller knoglecelle etc. Det, der afgør den enkelte celledes rolle i helheden, er dens *placering* i fosteret. Tilsyneladende rummer hver eneste celle i organismen programmeringen for hele organismen, selvom den bare er en lille del af det, den er med til at opbygge.

Endnu ved man ikke, hvad det er, der organiserer de enkelte celler sådan, at de til sidst indtager deres helt specifikke position og rolle, og på samme tid skaber en homogen støbeform, som formgiver den samlede organisme. Man forestiller sig, at der er et kraftfelt (måske elektromagnetisk) i naturen, der fungerer som en skabelon, der styrer cellernes indbyrdes placering, og giver helheden form. Dette kraftfelt kaldes "morfogenetisk" af Rupert Sheldrake og "æterlegemet" af åndsvidenskaben. Rupert Sheldrake siger, at dette kraftfelt er ansvarligt for systemets specielle form og organisation på alle niveauer.

Rupert Sheldrake

Rupert Sheldrake nævner ikke, at det morfogenetiske felt tilsyneladende er identisk med det, åndsvidenskaben kalder æterlegemet, men beskrivelsen svarer til den, som åndsvidenskaben giver – eksempelvis den tibetanske mester Djwhal Khul:

"Derfor udgør æterlegemet det arketypiske plan i forhold til det faste fysiske legeme."

Alice A. Bailey: *En afhandling om Kosmisk Ild*, s. 105

*"Systemer organiseres, som de gør,
fordi tilsvarende systemer er organiseret
på samme måde i fortiden."*

Rupert Sheldrake: *A New Science of Life*

Æterlegemet er en virkning. Hvad er årsagen?

Men det fortæller imidlertid ikke, *hvordan* det morfogenetiske felt oprindeligt blev skabt. Det skabes *ikke* som en udstråling fra det fysiske legeme, for det eksisterede som sagt *før* det fysiske legeme, og derfor står man nu med et vigtigt spørgsmål om feltets årsag eller kilde.

I forholdet mellem det morfogenetisk felt eller det æteriske legeme og det fysiske legeme er æterlegemet *årsagen*, og den fysiske form eller kroppen er *virksomheden*. Derfor må æterlegemet være overordnet det fysiske legeme. Meget tyder på, at mennesket er underlagt disse felter. Og derfor må de være udtryk for en overordnet plan eller hensigt. Men æterlegemet er selv en virkning af en overordnet årsag, og når det erkendes, vil naturvidenskaben komme på sporet af menneskets indre legemer og til sidst finde ind til årsagen – sjælen.

Darwinismen er nået til grænsen

Ideen om en overordnet plan eller en hensigt med skabelsen er uacceptabelt ud fra Darwinismen og dermed for naturvidenskaben, som fastholder princippet om tilfældighed. Naturvidenskabens forskere mener som bekendt, at Universet er opstået ved en tilfældighed, og evolutionen er et resultat af forandringer og nye genetiske kombinationer, og de udvælges udelukkende, for at mennesket og andre levende organismer kan tilpasse sig og overleve i omgivelsernes livsbetingelser. Men dette forhold mellem årsag og virkning er nået til en grænse, og i fremtiden vil naturvidenskaben erkende, at årsag og virkning skal vendes på hovedet. Der er en indre årsag til de ydre virkninger. Livet manifesterer sig indefra og ud – fra en immateriel tilstand til en materiel. Og der er en hensigt med skabelsen og evolutionen.

Der er imidlertid ingen grund til at sætte spørgsmålstegn ved selve værdien af darwinismens tanker, for de blev præsenteret i en tid med enorme mængder af naturvidenskabelige undersøgelser, men i dag er hypoteserne blevet til særdeles tvivlsomme forklaringer på kilden til de informationer, der er nødvendige for livets evolution.

De 5 elementer

	ILD	JORD	LUFT	VAND	KVINTESSENS
Esoterisk Anatomi	Æterlegeme	Fysisk legeme	Hjerte	Ånd	Metafysisk opfattelsesevne
Esoteriske principper	Æterisk	Fysisk (handlingsliv)	Mental (taneliv)	Astral (følelsesliv)	Sjælen
Hellig anatomi	Khaibit	Khat	Ba	Ab	Akh
Egyptiske instrumenter	Gongong	Tromme	Harpe	Klokke	Sistrum
Noder	E-F	C	A-D	B-G	-----
Vokaler	A	E	I	O	U
Ceremonielle redskaber	Sværd	Sten	Stav	Bæger	Spejl
Hellige ofringer	Lys	Salt	Røgelse	Indviet vand	Olie/vin
Metaller	Guld	Bly	Kviksølv	Sølv	Elektrum
Alkymi	Svovl	Salt	Kviksølv	Dug	De vises sten
Alkymiske processer	Afbrænding	Forrådelse	Fordampning	Opløsning	Bevægelse
Magiske fortætninger	Metaller	Sten	Luftarter	Væsker	Blod Sperm
Smag	Bittert	Salt	Basisk	Sødt	Syrligt
Tilstand	Varmt	Tørt	Koldt	Fugtigt	Fission
Naturånder	Salamandre	Gnomer	Sylfer	Undiner	Engle/Devaer
Kabbalistisk Navn	Jehova Tzabaoth	Adonai ha Aretz	Saddai el Chai	Elohim Tzabaoth	Eheich
Orientaliske symboler	Føniks	Drage	Tiger	Skildpadde	-----
Vedisk element	Tejas	Prithivi	Waju	Apas	Akash
Vediske riger	Samadhi	Sushupti	Jagrat	Svapna	Avastha
Menneskelige stadier	Væren	Dyb søvn	Vågen	Drommende	Illumineret

VisdomsNettet

www.visdomsnettet.dk